

Delårsrapport

3. kvartal
2015

SpareBank
TELEMARK



Innholdsfortegnelse

Hovedtall	2
Styrets beretning	3
Resultatregnskap	7
Balanse	8
Resultatregnskap per kvartal	9
Noter til regnskapet	10
Note 1 Regnskapsprinsipper	10
Note 2 Utlån til og fordringer på kunder	10
Note 3 Innskudd fra kunder fordelt på næringer	12
Note 4 Kapitaldekning	13
Note 5 SpareBank 1 Boligkreditt AS	14
Erklæring fra styret og administrerende banksjef	15

Hovedtall

Beløp i millioner kroner			Hiå		Regnskap 2014
	Q3 2015	Q3 2014	2015	2014	
Fra resultatregnskapet					
Netto renteinntekter inkl. boligkreditt	96,2	92,0	282,0	278,2	370,5
Netto provisjons- og andre inntekter	21,4	32,7	85,3	98,6	120,9
Driftskostnader	54,8	57,0	176,6	180,7	249,4
Driftsresultat før tap	62,7	67,8	190,7	196,1	242,0
Tap og nedskrivninger på utlån	2,5	5,6	-0,3	17,1	31,5
Gevinst/ tap (-) på verdipapirer som er anleggsmidler	0,0	20,5	0,0	20,5	18,8
Resultat før skatt	60,3	82,7	191,0	199,5	229,3
Resultat etter skatt	42,9	67,2	141,0	155,4	174,2
Fra balansen					
Forretningskapital			26.538	24.808	25.406
Forvaltningskapital			20.246	19.361	19.606
Brutto utlån inkl overføring til boligkreditt			24.066	21.764	22.451
Brutto utlån ekskl overføring til boligkreditt			17.774	16.317	16.651
Utlån overført til boligkreditt			6.292	5.447	5.800
Utlån bedriftsmarkedet			5.739	5.209	5.187
Utlån personmarkedet inkl overføring til boligkreditt			18.327	16.554	17.265
Innskudd fra kunder			12.756	12.106	12.510
Innskudd bedriftsmarkedet			3.804	3.492	3.713
Innskudd personmarkedet			8.953	8.614	8.797
Egenkapital			2.190	2.067	2.031
Ansvarlig kapital			1.699	1.744	1.799
Nøkkeltall ¹⁾					
Egenkapitalavkastning			8,9 %	10,5 %	8,8 %
Rentenetto			1,60 %	1,58 %	1,58 %
Kostnader/ inntekter			48,1 %	48,0 %	50,7 %
Innskuddsdekning			71,8 %	74,2 %	75,1 %
Utlån overført til boligkreditt i prosent av brutto utlån			26,1 %	25,0 %	25,8 %
Vekst i forretningskapital siste 12 måneder			7,0 %	7,2 %	9,0 %
Utlånsvekst siste 12 måneder			10,6 %	5,6 %	6,8 %
Innskuddsvekst siste 12 måneder			5,4 %	7,8 %	9,4 %
Ren kjernekapitaldekning			15,4 %	16,2 %	17,0 %
Kjernekapitaldekning			15,4 %	16,2 %	17,0 %
Kapitaldekning			15,4 %	16,2 %	17,0 %
Leverage ratio (LR)			8,1 %	8,6 %	8,8 %
Antall ansatte			170	173	173
Antall årsverk			163,2	166,7	166,5

1) Egenkapitalavkastning er bankens overskudd målt mot gjennomsnittlig egenkapital i perioden.
Kostnader/inntekter er totale kostnader/totalte inntekter.
Innskuddsdekning er innskudd fra kunder/ brutto utlån eksklusive overføring til boligkreditt.

Styrets beretning

Hovedtall

- Resultat før skatt 191,0 (199,5) millioner kroner
- Resultat etter skatt 141,0 (155,4) millioner kroner
- Avkastning på egenkapitalen 8,9 (10,5) prosent
- Ren kjernekapital 15,4 (16,2) prosent
- Vekst i utlån 10,6 (5,6) prosent og i innskudd 5,4 (7,8) prosent siste 12 måneder
- Tap på utlån -0,3 (17,1) millioner kroner

Tall i parentes gjelder tilsvarende periode i fjor hvis ikke annet er nevnt.

Resultat tredje kvartal 2015

Sparebanken Telemark oppnådde et resultat før skatt på 191,0 (199,5) millioner kroner per tredje kvartal 2015, og et resultat etter skatt på 141,0 (155,4) millioner kroner. Avkastning på egenkapitalen ble på 8,9 (10,5) prosent.

Banken leverer en stabil rentenetto første tre kvartal av 2015 til tross for rekordlave utlånsrenter. Sammenlignet med 2014 ble andre driftsinntekter redusert som følge av lavere utbytte spesielt fra SamSpar AS. I 2014 ligger det også inne en engangseffekt i forbindelse med aksjesalg til en verdi av 20 millioner kroner. Banken har hatt en gunstig kostnadsutvikling og lave tap hittil i år.

Bankens soliditet vurderes som god med en ren kjernekapitaldekning på 15,4 (16,2) prosent. Ved årsskiftet var ren kjernekapitaldekning på 17,0 prosent. Nedgangen fra årsskiftet skyldes i all hovedsak innfrielse av fondsobligasjon på 75 millioner kroner samt økte fradrag eierandeler i andre finansinstitusjoner og økning av risikovektet balanse som følge av utlånsvekst.

Netto renteinntekter og provisjonsinntekter fra boligkreditt

Netto renteinntekter per tredje kvartal ble på 237,8 (224,3) millioner kroner. Renteinntekter fra boliglån overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS regnskapsføres som provisjonsinntekter i bankens regnskap. Samlede netto renteinntekter inkludert provisjonsinntekter fra boliglån overført til boligkredittselskapet ble på 282,0 (278,2) millioner kroner. Dette tilsvarer en økning på 1,4 prosent fra året før. Bankens rentenetto ble på 1,60 (1,58) prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital.

Provisjonsinntektene fra SpareBank 1 Boligkreditt ble redusert med om lag 9,7 millioner kroner til 44,2 millioner kroner per tredje kvartal 2015 målt mot samme periode i fjor. Provisjonsmarginen fra boligkredittselskapet per tredje kvartal var på 0,98 prosent mot 1,36 prosent i 2014.

I 2015 skal banken betale sikringsfondsavgift på 9,5 millioner kroner mot 9,2 millioner kroner i 2014. Sikringsfondsavgiften er periodisert i regnskapet per tredje kvartal med 7,1 (6,9) millioner kroner.

Netto provisjons- og andre driftsinntekter

Netto provisjons- og andre inntekter ble på 66,6 (63,0) millioner kroner. Provisjonsinntektene viser en oppgang fra forrige år som følge av bedret inntekt innenfor verdipapiromsetning, betalingsformidling og forsikring på ca. 4,0 millioner kroner sammenlignet med fjoråret.

Avkastning på finansielle investeringer

Samlet avkastning på finansielle investeringer ble på 18,7 (35,6) millioner kroner. Reduksjonen i inntekter fra finansielle investeringer skyldes redusert utbytte spesielt fra SamSpar AS i 2015.

Driftskostnader

Totale driftskostnader pr utgangen av tredje kvartal utgjorde 176,6 (180,7) millioner kroner, som er en reduksjon på 4,1 millioner kroner (2,3 prosent). Bankens driftskostnader i forhold til totale inntekter ble på 48,1 (48,0) prosent.

Tap på utlån og garantier

Bankens tap per utgangen av tredje kvartal viser en inntektsføring på 0,3 millioner kroner mot en kostnad på 17,1 millioner kroner i 2014. Inntektsføringen består i all hovedsak av tilbakeføring av tidligere års nedskrivning etter engasjementsgjennomgang i tredje kvartal. Styret har lagt vekt på at banken skal ha en moderat risikoprofil på kredittrisiko, og har historisk hatt lave realiserede tap på utlån og garantier. Styret anser de avsetninger/nedskrivninger som er gjennomført i regnskapet som tilstrekkelige til å møte eventuelle verdifall på dagens utlån og garantier.

Banken har tett oppfølging av problemlån (misligholdte og tapsutsatte engasjement). Kvaliteten i bankens utlånsportefølje er etter styrets vurdering god og misligholdte og tapsutsatte engasjement har siden årsskiftet blitt redusert med 11 millioner kroner. Problemlån var ved utgangen av tredje kvartal på 306 (250) millioner kroner, herav misligholdte engasjement 127 (106) millioner kroner. Brutto misligholdte engasjement utgjorde 0,7 (0,7) prosent av brutto utlån.

Balanseutvikling

Bankens forretningskapital¹ var på 26.538 (24.808) millioner kroner ved utgangen av tredje kvartal, en økning på 1.730 millioner kroner eller 7,0 prosent målt mot samme periode i 2014. Bankens forvaltningskapital var på 20.246 (19.361) millioner kroner per tredje kvartal 2015.

Utlån

Samlede utlån før overføring til boligkreditt var ved utgangen av tredje kvartal på 24.066 (21.764) millioner kroner, som er en økning på 10,6 prosent siste 12 måneder. Samlede utlån etter overføring til boligkreditt var på 17.774 (16.317) millioner kroner. Dette tilsvarer en utlånsvekst på 8,9 prosent siste 12 måneder. Lån overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS per utgangen av kvartalet var på 6.292 millioner kroner, som utgjør 26,1 prosent av brutto utlån og 34,3 prosent av brutto utlån til personmarkedet. Av bankens samlede utlån inkludert boligkreditt utgjorde andelen til næringslivet 23,9 prosent mot 23,1 prosent ved årsskiftet.

Ved utgangen av tredje kvartal hadde banken fastrenteutlån på 1.240 millioner kroner, som er en økning på ca 60 prosent fra samme periode i 2014.

Nedskrivning på individuelle og grupper av utlån var ved utgangen av tredje kvartal 165 (164) millioner kroner eller 0,93 (1,01) prosent av brutto utlån herav nedskrivninger på individuelle utlån på 117 (117) millioner kroner. Se note 2 for nærmere spesifisering i forhold til fordeling av utlån til bedrifts – og personmarked.

Garantier

Bankens garantivolum var ved utgangen av kvartalet på 269 (277) millioner kroner.

¹Forretningskapital er definert som summen av bankens forvaltningskapital og utlånsportefølje overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS.

Innskudd

Innskudd fra kunder var ved utgangen av tredje kvartal på 12.756 (12.106) millioner kroner, som tilsvarer en årsvekst på 650 millioner kroner eller 5,4 prosent. Innskuddsdekningen etter overføring til boligkreditt ved utgangen av kvartalet var på 71,8 (74,2) prosent.

Langsiktig finansiering

Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer var ved utgangen av tredje kvartal på 4.840 (4.633) millioner kroner. Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer er i sin helhet obligasjonsgjeld. I tillegg har banken et bilateralt lån på 150 millioner kroner. Dette er lån fra Eksportfinans ASA med forfall i september 2022. Gjenværende løpetid på bankens langsiktige finansiering var ved utgangen av juni på 3,0 (2,8) år.

Verdipapirer

Bankens beholdning av rentebærende verdipapirer var ved utgangen av tredje kvartal på 1.108 (1.254) millioner kroner. Obligasjonsporteføljen inkluderer obligasjonslån og ansvarlig lån i SpareBank 1 Boligkreditt AS, SpareBank 1 Næringskreditt AS og SpareBank 1 Kredittkort AS med til sammen 288 millioner kroner. Gjennomsnittlig løpetid på bankens obligasjonsportefølje var ved utgangen av kvartalet på 2,3 år.

Bokført verdi av aksjefond, børsnoterte aksjer og egenkapitalbevis utgjorde 18,2 millioner kroner (0,1 prosent av forvaltningskapitalen).

Aksjer i datterselskap og felleskontrollert virksomhet

Bokført verdi av aksjer i datterselskaper, felleskontrollerte virksomheter og andre anleggsaksjer utgjorde 515 millioner kroner.

Investeringene i datterselskaper, felleskontrollerte virksomheter og andre anleggsaksjer er regnskapsført til historisk kostpris. Nedskrivning til virkelig verdi skjer dersom verdifallet anses for å være varig, og virkelig verdi er lavere enn historisk kostpris. Eventuelle nedskrivninger blir reversert i den utstrekning grunnlaget for nedskrivningen ikke lenger er til stede. Utbytte fra datterselskaper og felleskontrollerte virksomheter regnskapsføres det året det mottas/vedtas.

Sparebanken Telemark har tre datterselskaper; Tuft Eiendom AS, Sparebankgården AS og Eiendomsmegler 1 Telemark AS. Det er ikke utarbeidet konsernregnskap fordi datterselskapene ikke anses for å ha betydning for å bedømme bankens stilling og resultat.

Banken har eierandeler SamSpar AS (7,82 prosent) og SamSpar Bankinvest I AS (12,32 prosent) som er klassifisert som felleskontrollert virksomhet. Viser til omtale i årsregnskapet ifht beskrivelse av selskapene.

Egenkapital og soliditet

Bankens egenkapital var ved utgangen av tredje kvartal på 2.190 millioner kroner inkludert resultat hittil i år. Avkastningen på egenkapitalen ble på 8,9 (10,5) prosent.

Bankens ansvarlige kapital utgjorde ved utgangen av tredje kvartal 2015 1.699 (1.744) millioner kroner. Dette gir en ren kjernekapitaldekning på 15,4 (16,2) prosent.

Regnskapet er urevidert slik at resultat hittil i år ikke er tillagt den ansvarlige kapitalen.

Organisatoriske forhold

Banken hadde ved utgangen av andre kvartal 170 ansatte fordelt på 163,2 årsverk mot 173 ansatte og 166,7 årsverk på samme tidspunkt i fjor.

Risikostyring

Kredittrisiko knyttet til utlånsporteføljen er bankens største risikoområde. Alle kreditter besluttes i henhold til bankens bevilgningsreglement. Overvåkning av kredittrisikoen skjer gjennom risikoklassifiseringssystem utviklet i samarbeid med SpareBank1 Alliansen hvor de enkelte kunder klassifiseres på bakgrunn av betalingsevne, soliditet og sikkerhet. Tapsutviklingen i banken vil være avhengig av den generelle økonomiske utviklingen i Norge. Det har hittil i år vært lave tap på utlån og banken følger aktivt opp løpende engasjementer.

Utsiktene fremover

Styret vurderer bankens resultat som godt, og er spesielt tilfreds med god vekst og stabile driftskostnader. Som for tidligere perioder er imidlertid styret usikker på om den gode lønnsomheten kan opprettholdes på dagens nivå. Norges Banks reduksjon i styringsrenten den 25. september kom overraskende ettersom innlånskostnader for ny funding har økt betydelig i september. For å møte konkurransen ble likevel bankens rente på boliglån og innskuddskonti redusert med virkning fra desember.


Styret forventer i tråd med markedsaktørene at det lave rentenivået vil vedvare på mellomlang sikt, samtidig som det er en risiko for at styringsrenten ytterligere blir satt ned. Dette vil, alt annet like, redusere bankens inntjening. Banken har hatt god vekst også i tredje kvartal. Som følge av oljeprisfallet forventes det lavere aktivitet i norsk økonomi. Så langt i år er kredittveksten stabil, og med tiltakende vekst for bedriftssektoren. Banken opplever god og stabil etterspørsel etter lån fra bedrifter og husholdninger, men med sterk priskonkurranse.

Styret er av den oppfatning at den omstilling som norsk økonomi nå så vidt har startet på, vil kunne bety lavere økonomisk vekst også i Telemark. Dette vil igjen kunne slå ut i lavere utlånsvekst til næringslivet. Så langt har Telemark ikke blitt spesielt truffet av omstillingen i norsk økonomi, men har en økning i arbeidsledigheten på linje med andre sammenlignbare fylker og regioner. Nedgangen som følger svikten i oljevirkosomheten er så langt i stor grad regional, knyttet til Vestlandet generelt og til Agder/Rogaland i særdeleshet. Utviklingen i Telemark er mer på linje med utviklingen i landet for øvrig. Banken har også en relativ moderat andel av utlån utenfor Telemark. Telemarks strukturelle utfordringer er at vi er fortsatt et av fylkene i landet med svakest befolkningsvekst.

Styret har tidligere kommunisert at vi tror det kommer et ytterligere press på marginer, og at banken vil møte disse utfordringene gjennom tiltak for å øke kostnadseffektiviteten. Styret har stor fokus på oppfølging av bankens likviditetssituasjon, og er tilfreds med dagens soliditet og gode likviditetssituasjon.

Porsgrunn, 30. oktober 2015
Styret i Sparebanken Telemark


Per Richard Johansen
Styrets leder

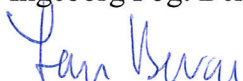

Per Wold


Bjørn Vidar Nesheim (sign)


Ingeborg Fogt Bergby


Geir Olav Ryntveit


Anne Berg Behring


Jan Berge


Per Halvorsen
Adm. banksjef

Resultatregnskap

Resultatregnskap Beløp i millioner kroner	Q3 2015	Q3 2014	Hiå		2014
			2015	2014	
Renteinntekter	162,5	185,4	494,0	546,3	726,5
Rentekostnader	80,5	110,0	256,2	322,0	425,3
Netto renteinntekter	82,0	75,4	237,8	224,3	301,3
Provisjonsinntekter boligkreditt	14,2	16,6	44,2	53,9	69,3
Netto renteinntekter inkl. boligkreditt	96,2	92,0	282,0	278,2	370,5
Provisjonsinntekter andre	27,6	26,8	78,6	74,5	99,2
Provisjonskostnader	5,0	4,8	13,9	14,7	19,7
Annen driftsinntekt	0,5	0,5	2,0	3,2	3,7
Netto provisjons- og andre inntekter	23,1	22,5	66,6	63,0	83,2
Utbytte	0,0	9,7	20,5	34,3	35,8
Nto. verdiendring på verdipapirer og gevinst/tap (-) valuta	-1,7	0,6	-1,8	1,2	1,9
Netto avkastning på finansielle investeringer	-1,7	10,2	18,7	35,6	37,6
Sum inntekter	117,5	124,7	367,3	376,8	491,4
Lønn og andre personalkostnader	26,2	26,7	91,5	91,9	125,7
Administrasjonskostnader og annen driftskostnad	18,4	16,6	52,7	48,5	71,8
Ordinære avskrivninger	2,3	2,8	7,2	8,7	11,5
Annen driftskostnad	7,8	10,9	25,1	31,6	40,3
Sum driftskostnader	54,8	57,0	176,6	180,7	249,4
Driftsresultat før tap	62,7	67,8	190,7	196,1	242,0
Tap på utlån og garantier	2,5	5,6	-0,3	17,1	31,5
Gevinst/ tap (-) på verdipapirer som er anleggsmidler	0,0	20,5	0,0	20	18,8
Resultat av ordinær drift før skatt	60,3	82,7	191,0	199,5	229,3
Skattekostnad	17,4	15,5	50,0	44,1	55,0
Resultat av ordinær drift etter skatt	42,9	67,2	141,0	155,4	174,2

Balanse

Balanse			
Beløp i millioner kroner	30.09.2015	30.09.2014	31.12.2014
Konter og fordringer på sentralbanker	82	94	109
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	761	1.174	1.143
Brutto utlån til og fordringer på kunder	17.774	16.317	16.651
-Nedskrivninger på individuelle utlån	-117	-117	-128
-Nedskrivninger på grupper av utlån	-48	-47	-46
<i>Sum netto utlån og fordringer på kunder</i>	<i>17.610</i>	<i>16.153</i>	<i>16.477</i>
Overtatte eiendeler	6	6	6
Rentebærende verdipapirer	1.108	1.254	1.196
Aksjer, andeler og egenkapitalbevis	501	432	469
Aksjer i datterselskaper	32	34	32
Andre eiendeler	146	215	174
Sum eiendeler	20.246	19.361	19.606
Gjeld til kredittinstitusjoner	150	150	150
Innskudd fra og gjeld til kunder	12.756	12.106	12.510
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	4.840	4.633	4.634
Annen kortsiktig gjeld	266	304	163
Pensjonsforpliktelser	44	26	43
Fondsobligasjon	0	75	75
Sum gjeld	18.056	17.294	17.575
Innskutt egenkapital			
Eierandelskapital inkl. overkursfond	678	660	660
Opptjent egenkapital			
Grunnfondskapital	1.268	1.174	1.268
Utjevningfond	103	78	103
Udisponert resultat	141	155	
Sum egenkapital	2.190	2.067	2.031
Sum gjeld og egenkapital	20.246	19.361	19.606
Poster utenom balansen			
Portefølje SpareBank 1 Boligkreditt AS	6.292	5.447	5.800
Pantstillelser	309	232	204
Garantistillelser	269	277	264

Resultatregnskap per kvartal

Resultatregnskap	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3
Beløp i millioner kroner	2013	2014	2014	2014	2014	2015	2015	2015
Renteinntekter	181	179	182	185	180	169	163	163
Rentekostnader	103	104	108	110	103	94	82	81
Netto renteinntekter	78	75	74	75	77	75	81	82
Provisjonsinntekter boligkreditt	19	20	18	17	15	16	14	14
Netto renteinntekter inkl. boligkreditt	96	94	92	92	92	91	95	96
Provisjonsinntekter	25	23	25	27	25	25	26	28
Provisjonskostnader	5	5	5	5	5	5	4	5
Andre driftsinntekter	11	1	2	1	1	1	1	1
Netto provisjons- og andre inntekter	31	19	21	23	20	21	22	23
Utbytte	0	1	24	10	1	19	1	0
Nto. verdiendring på verdipapirer og gevinst/tap (-) valuta	1	-0	1	1	1	0	-0	-2
Netto avkastning på finansielle investeringer	1	1	24	10	2	19	1	-2
Sum inntekter	128	114	138	125	115	132	118	118
Lønn og andre personalkostnader	40	33	32	27	34	34	31	26
Administrasjonskostnader	20	16	16	17	23	17	18	18
Avskrivninger	3	3	3	3	3	2	2	2
Andre driftskostnader	9	11	10	11	9	10	8	8
Sum driftskostnader	73	64	60	57	69	63	59	55
Driftsresultat før tap	55	51	78	68	46	69	59	63
Tap på utlån, garantier mv	14	3	8	6	14	-2	-1	2
Gevinst/ tap (-) på verdipapirer som er anleggsmidler	-4	0	0	20	-2	0	0	0
Resultat av ordinær drift før skatt	37	48	69	83	30	71	60	60
Skattekostnad	14	14	15	15	11	16	17	17
Resultat av ordinær drift etter skatt	23	34	54	67	19	55	43	43

Noter til regnskapet

Note 1 Regnskapsprinsipper

Kvartalsrapporten for SpareBank 1 Telemark omfatter perioden 01.01.–30.09.2015. Kvartalsrapporten er utarbeidet etter regnskapslovens regler, samt regnskapsforskriften for bank og gjeldende norske regnskapsstandarder (NGAAP). For nærmere beskrivelse av anvendte regnskapsprinsipper vises det til årsregnskapet for 2014.

Presentasjonsvalutaen i kvartalsrapporten er i norske kroner som tilsvarende bankens funksjonelle valuta. Alle beløp er angitt i millioner kroner med mindre annet er angitt.

Kvartalsrapporten er ikke revidert.

Note 2 Utlån til og fordringer på kunder

Utlån fordelt på næring og sektor

	30.09.2015	30.09.2014	31.12.2014
Primærnæringer	138	173	134
Bygg og anlegg	221	233	227
Varehandel, hotell og restaurant	328	436	292
Transport og kommunikasjon	236	126	241
Eiendomsdrift	2.457	2.256	2.246
Eiendomsdrift borettslag	1.422	1.299	1.332
Tjenesteytende næring	428	60	277
Finansiell og offentlig sektor	60	136	91
Øvrige næringer	450	490	346
Sum utlån på bedriftsmarked	5.739	5.209	5.187
Personmarked	12.035	11.107	11.465
Sum brutto utlån	17.774	16.317	16.651
Utlån overført til boligkreditt	6.292	5.447	5.800
Brutto utlån inkl. boligkreditt	24.066	21.764	22.451

Risikoklassifisering

Brutto utlån inkl. ubenyttede kreditter	30.09.2015	30.09.2014	31.12.2014
Svært lav	52,6 %	49,5 %	49,2 %
Lav	14,7 %	14,4 %	14,5 %
Middels	23,8 %	24,9 %	24,4 %
Høy	3,1 %	4,4 %	4,9 %
Svært høy	4,2 %	5,1 %	5,2 %
Misligholdte og nedskrevne eng.	1,7 %	1,7 %	1,8 %
Sum	100 %	100 %	100 %
Sum utlån og ubenyttede kreditter	18.918	17.644	17.661

Garantier	30.09.2015	30.09.2014	31.12.2014
Svært lav	23,0 %	15,1 %	19,4 %
Lav	9,3 %	7,4 %	7,7 %
Middels	54,5 %	64,2 %	58,4 %
Høy	3,9 %	3,0 %	3,4 %
Svært høy	7,0 %	6,1 %	7,4 %
Misligholdte og nedskrevne eng.	2,3 %	4,2 %	3,7 %
Sum	100 %	100 %	100 %
Sum garantier	269	277	264

Misligholdte og tapsutsatte engasjementer

Misligholdte engasjement	30.09.2015	30.09.2014	31.12.2014
Brutto misligholdte engasjement	127	106	122
- individuelle nedskrivninger	39	23	33
Netto misligholdte engasjement	88	84	89

Tapsutsatte engasjementer	30.09.2015	30.09.2014	31.12.2014
Brutto tapsutsatte engasjement	179	144	195
- individuelle nedskrivninger	77	94	94
Netto tapsutsatte engasjement	102	50	101

Individuelle nedskrivninger

	30.09.2015	30.09.2014	31.12.2014
Individuelle nedskrivninger pr. 01.01	128	108	108
+ økte individuelle nedskrivninger i perioden	11	14	20
+ nye individuelle nedskrivninger inkl amortiseringseffekt	8	28	49
- konstaterte tap, hvor det tidl. er foretatt ind.neds.	-11	-14	-17
- tilbakeføring av individuelle nedskrivninger	-20	-20	-32
Sum individuelle nedskrivninger	117	117	128

De individuelle nedskrivningene fordeler seg som følger på bedrifts- og privatmarkedet;

	30.09.2015	30.09.2014	31.12.2014
Bedriftsmarked	99	102	108
Personmarked	18	14	20
Sum individuelle nedskrivninger	117	117	128

Gruppenedskrivninger

	30.09.2015	30.09.2014	31.12.2014
Gruppevise nedskrivninger pr. 01.01	46	51	51
+ endringer i gruppevise nedskrivninger	1	-4	-5
Sum gruppevise nedskrivninger	48	47	46

De gruppevise nedskrivningene er ikke tilordnet spesielle næringer, men avsatt ut i fra en total vurdering av engasjementene. Det er kun foretatt gruppenedskrivninger på utlån til og fordringer på kunder. De gruppevise nedskrivningene fordeler seg som følger på bedrifts- og privatmarkedet;

	30.09.2015	30.09.2014	31.12.2014
Bedriftsmarked	21	21	22
Personmarked	27	26	24
Sum gruppevise nedskrivninger	48	47	46

Kostnadsført tap på utlån og garantier

Beløp i tusen kroner	30.09.2015	30.09.2014	2014
Periodens endring i individuelle nedskrivninger	-226	21.864	36.416
+/- periodens endring i gruppevise nedskrivninger	1.300	-4.100	-4.700
+ periodens konstaterte tap som tidl. ikke er avsatt	164	373	383
- periodens inngang på tidligere perioders kostnadsførte	-2.855	-1.362	-1.697
+ periodens nedskrivning på garantier	1.305	283	1.140
Kostnadsført tap på utlån	-312	17.059	31.541

Note 3 Innskudd fra kunder fordelt på næringer

	30.09.2015	30.09.2014	31.12.2014
Primærnæringer	104	115	99
Bygg og anlegg	151	126	194
Varehandel, hotell og restaurant	585	503	495
Transport og kommunikasjon	135	121	131
Eiendomsdrift	878	715	757
Eiendomsdrift borettslag	201	183	192
Tjenesteytende næring	904	856	863
Finansiell og offentlig sektor	644	725	836
Øvrige næringer	203	148	147
Sum bedriftsmarkedet	3.804	3.492	3.713
Personmarked	8.953	8.614	8.797
Sum innskudd fra kunder	12.756	12.106	12.510

Note 4 Kapitaldekning

Ansvarlig kapital (beløp i millioner kroner)	30.09.2015	30.09.2014	31.12.2014
Innskutt egenkapital	678	660	660
Opptjent egenkapital	1.371	1.252	1.371
Egenkapital	2.049	1.912	2.031
Verdijusteringer som følge av kravene om forsvarlig verdsettelse (AVA)	-1	-1	-1
Goodwill og utsatt skattefordel	-4	-4	-4
Direkte og indirekte investeringer i selskaper i finansiell sektor	-345	-163	-226
Ren kjernekapital	1.699	1.744	1.799
Fondsobligasjon	0	75	75
Direkte og indirekte investeringer i selskaper i finansiell sektor	0	-75	-75
Kjernekapital	1.699	1.744	1.799
Ansvarlig kapital	1.699	1.744	1.799
Kredittrisiko *	10.201	10.044	9.855
Operasjonell risiko	797	708	708
Posisjonsrisiko for handelsporteføljen	0	0	0
Risiko for svekket kredittverdighet for motpart (CVA)	14	2	2
Risikovektet balanse	11.013	10.754	10.565
Ren kjernekapitaldekning	15,4 %	16,2 %	17,0 %
Kjernekapitaldekning	15,4 %	16,2 %	17,0 %
Kapitaldekning	15,4 %	16,2 %	17,0 %

Bufferkrav			
Bevaringsbuffer (2,5 %)	275	269	264
Motsyklisk buffer (1,0 %) **	110	0	0
Systemrisikobuffer (3,0 %)	330	323	317
Sum bufferkrav til ren kjernekapital	716	591	581
Tilgjengelig ren kjernekapital	1.204	1.260	1.324

** fra 1.7.2015 1 prosent

* Spesifikasjon av kredittrisiko - risikovektet	30.09.2015	30.09.2014	31.12.2014
Stater	0		
Lokale og regionale myndigheter	4	5	5
Institusjoner	347	433	418
Foretak	1.639	1.254	1.198
Massemarked	2.270	3.063	2.725
Pantesikkerhet i eiendom:			
- Pantesikkerhet i boligeiendom	4.380	3.607	3.904
- Pantesikkerhet i næringseiendom	1.286	1.371	1.303
Forfalte engasjementer	90	95	84
Obligasjoner med fortrinnsrett	43	48	48
Andeler i verdipapirfond	5	7	5
Øvrige engasjementer inkl utsatt skatt	138	162	166
Sum kredittrisiko	10.201	10.044	9.855

Note 5 SpareBank 1 Boligkreditt AS

Banken selger boliglån til SpareBank 1 Boligkreditt som igjen utsteder obligasjoner til investorer med sikkerhet i de overførte boliglånene. Det er i hittil i 2015 netto solgt boliglån til en verdi av 492 millioner kroner. Totalt er det fraregnet boliglån til SpareBank 1 Boligkreditt for 6.292 millioner kroner ved utgangen av kvartalet. Utlånene selges til balanseført verdi se note 2 for spesifikasjon av utlån. Banken mottar provisjon for de solgte boliglånene tilsvarende renteinntekten på lånene redusert med gjennomsnittlig finansieringskostnad i SpareBank 1 Boligkreditt AS og administrasjonskostnader. I den grad det oppstår tap vil dette først bli avregnet mot den provisjonen samtlige aksjonærer mottar for den gjenstående del av kalenderåret.

De overførte lånene må ha en LTV på under 70 prosent på salgstidspunktet. Gjennomsnittlig LTV for de solgte lånene fra Sparebanken Telemark er under 50 prosent.

Likviditetsfasilitet

Sparebanken Telemark har, sammen med de andre eierne av SpareBank 1 Boligkreditt AS, inngått avtale om etablering av likviditetsfasilitet for SpareBank 1 Boligkreditt AS. Dette innebærer at bankene forplikter seg til å kjøpe obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) utstedt av foretaket begrenset til en samlet verdi av de neste tolv måneders forfall i SpareBank 1 Boligkreditt AS. Forpliktelsen er begrenset til foretakets forpliktelser til å innfri utstedte OMF etter at foretakets egen beholdning av likviditet på forfalltidspunktet er trukket fra. Hver eier hefter prinsipalt for sin andel av behovet, subsidiært for det dobbelte av det som er det primære ansvaret i henhold til samme avtale. Obligasjonene kan deponeres i Norges Bank og medfører således ingen vesentlig økning i risiko for banken. I henhold til sin likviditetsstrategi holder SpareBank 1 Boligkreditt likviditet i henhold til kravene etter Net Stable Funding Regime. Denne likviditetsreserven hensyntas ved vurderingen av bankenes ansvar. Det er derfor kun i de tilfeller hvor foretaket ikke lenger har tilstrekkelig likviditet for de neste tolv måneders forfall at banken vil rapportere noe engasjement knyttet til dette.

Soliditet

Sammen med de øvrige eierne av SpareBank 1 Boligkreditt AS har Sparebanken Telemark også inngått avtale om å sikre at SpareBank 1 Boligkreditt AS til enhver tid har en kjernekapitaldekning på minst 9 prosent. Aksjonærene skal tilføre tilstrekkelig kjernekapital innen 3 måneder etter å ha mottatt skriftlig anmodning om dette, med mindre det foretas andre grep for å redusere behovet for kapital. Aksjonærenes forpliktelse til å tilføre slik kjernekapital er proratarisk og ikke solidarisk, og skal være i henhold til hver aksjonærs pro rata andel av aksjene i SpareBank 1 Boligkreditt. Hver eier hefter prinsipalt for sin andel av behovet, subsidiært for det dobbelte av det som er det primære ansvaret i henhold til samme avtale. Foretaket hadde ved årsskiftet ca 14 prosent ansvarlig kapital, hvorav ca 12 prosent er kjernekapital. Sammenholdt med den svært lave risikoprofilen i foretaket har banken vurdert det som usannsynlig at det blir innkalt kapital i henhold til denne avtalen og har valgt å ikke holde noen reserver for dette.

Overdragelse av utlån til SpareBank 1 Næringskreditt AS

Sparebanken Telemark har ikke overført næringslån til SpareBank 1 Næringskreditt AS per 30.09.2015. Tilsvarende avtaler om likviditetsfasilitet og aksjonæravtale soliditet gjelder også for SpareBank 1 Næringskreditt AS.

Erklæring fra styret og administrerende banksjef

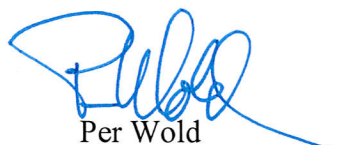
Vi bekrefter at bankens kvartalsregnskap for perioden 1. januar til 30. september 2015 etter vår beste overbevisning er utarbeidet i samsvar med gjeldende regnskapsstandarder, og at opplysningene i regnskapet gir et rettviseende bilde av bankens eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet.

Kvartalsregnskapet gir etter beste overbevisning en rettviseende;

- oversikt over viktige begivenheter i regnskapsperioden og deres innflytelse på kvartalsregnskapet
- beskrivelse av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer banken står overfor i neste regnskapsperiode

Porsgrunn, 30. oktober 2015
Styret i Sparebanken Telemark



Per Richard Johansen (sign)
Styrets leder


Per Wold

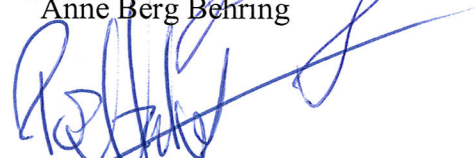
Bjørn Vidar Nesheim (sign)


Ingeborg Fogt Bergby (sign)


Geir Olav Ryntveit


Anne Berg Behring


Jan Berge


Per Halvorsen
Adm. banksjef

Banken for Telemark og telemarkinger

SpareBank 1 Telemark

Organisasjonsnummer: 937 891 334

E-post: post@sb1telemark.no

Hjemmeside: sb1telemark.no

Telefon: 02610

Postadresse: Postboks 188, 3901 Porsgrunn

Forretningsadresse: Jernbanegata 15, 3916 Porsgrunn

SpareBank
TELEMARK

